

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 3

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 1038 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-martda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Экологические и альтернативные заполнители для бетона в условиях Узбекистана.....	10
Акрамов Хуснитдин Ахрарович, Тохилов Жалолиддин Очилович, Самадов Хомид Самандарович	
Investition marketingni rivojlantirish asosida mintaq investitsiya jozibadorligini oshirish	16
Ahmedov Alim Babaniyazovich	
O'zbekistonda yashil budjetlashtirish, energiya samaradorligi va issiqxona gazlari emissiyasi.....	22
Pulatov Dilshod Haqberdiyevich, Quliyev Ulug'bek Mirzayevich, Mamanov Alisher	
Development of the Digital Economy as a Trigger of the Economic Growth of the New Uzbekistan.....	28
Luiza Sayfullonova Makhmutkhodjaeva, Umarova Shahnoza Akbarovna	
Oliy o'quv yurtlarida matematik statistikani o'qitishning xususiyatlari	34
Shamsiyev Damin Najmiddinovich, Aymatova Farida Xo'razovna	
Turizm tadbirkorlikning o'ziga xos xususiyatlari	37
Mardonova Dilafuz Kosimovna	
Oziq-ovqat xavfsizligi ta'minoti: O'zbekistonda mayonez importini notarif tartibga solish va ichki ishlab chiqarishni rivojlantirish istiqbollari.....	41
Muratova Shohista Nimatullayevna, Nomozov Azizbek Xayrulla o'g'li	
Mamlakatimizga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda qimmatli qog'ozlar bozorining o'rni va roli	46
Akramov Azamat Ramziddinovich	
Mamlakatning iqtisodiy va ekologik rivojlanishida elektromobil sanoatini rivojlantirishning ahamiyati	53
Iminov Mahmudjon Azimjon o'g'li	
Hududiy eksport salohiyatini oshirishning marketing strategiyasi.....	60
Jiyamuratov Rustam Nuridinovich	
Turistik kompaniyalar moliyaviy barqarorligini baholash usullarini takomillashtirish kompaniya moliyaviy barqarorligini ta'minlashning muhim mezonini.....	65
Jo'rayev Behzod Nuraliyevich	
Iste'molchilarni xulq-atvori modellari asosida marketing strategiyalarini shakllantirish.....	70
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna	
Hisob siyosati va unda biologik aktivlar hisobini yoritib berish tartibini takomillashtirish	75
Mirzayeva Nargiza Batirovna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarning o'rni.....	80
Otajonova Charosxon Polvonquli qizi	
Innovatsion menejment va raqamli transformatsiyalarni joriy etishning metodologik asoslari.....	84
Quldoshev Asliddin Tursunovich	
Strategik boshqaruvda xususiy kapital samaradorligini baholash.....	89
Nasriyeva Zebiniso A'zam kizi, Mavlyanova Dilobar Maxkamovna	
Mintaqalarni innovatsion rivojlantirish istiqbollari tashkiliy tuzilmalarini takomillashtirishni boshqarish yo'llari	100
Xodjamuratova Gulbaxar Yuldashevna	
Meva-sabzavot eksporti barqarorligini ta'minlashning ekonometrik tahlili	105
Shamsiyeva Feruza Muratxodjayevna	
Зарубежный опыт активизации экономической активности домохозяйств.....	111
Бердиев Гайрат Ибрагимович, Маликова Севинч Телман кизи, Люсиков Артемий Александрович	
The Impact of Foreign Direct Investment on Economic Growth: A Case Study of Uzbekistan.....	116
Abdulla Ibragimov, Keldiyorov Shakhriyor Ilyos O'g'li	
Mintaqada sanoat ishlab chiqarish rivojlanishining kambag'allikni qisqartirishdagi ahamiyati	121
Abdullayev Habibullo Asadulla o'g'li	
Global iqtisodiyot sharoitida islom moliyasi mezon va tartiblarini joriy etishdagi muammolar va yechimlar	125
Abduvosidova Gulandom Abdurashid qizi	
Amerika Qo'shma Shtatlari tajribasida biznes subyektlarini toifalarga ajratish amaliyotining xususiyatlari	131
Akobirola Nodira Najmiddin qizi	
O'zbekiston Respublikasida qishloq xo'jaligini innovatsion rivojlanish yo'llari.....	135
Axmedova Nafisa Amiriddin qizi	
Strategic directions of integration of Uzbekistan into the international hospitality industry	140
Bekmurodova Laylo Tursunmamatovna	
Surxondaryo viloyatida parrandachilikni rivojlantirish ko'rsatkichlarini prognozlash va modellashtirish.....	144
Bobomuratov Imomqul Islamovich	
Mamlakatimizda chorvachilik mahsulotlarini yetishtirishning hozirgi holati va uning tahlili.....	149
Talipova Dilfuza Nabiyevena	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish.....	154
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	

Analysis of the Influence of Macroeconomic Indicators on State Budget Tax Revenue	158
Meyliev O. R., Gofurova K.	
Mahalliy budjet xarajatlarini hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri	166
Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
Influence of Digital Technologies on Economic Growth of the Republic of Uzbekistan.....	170
Igamberdiyeva Kunduz Ergashevna	
Transmilliy kompaniyalarning tashqi bozorlar uchun marketing strategiyalari va marketing tadqiqotlarini o'tkazish amaliyoti	174
Jo'rayeva Zilola Turobovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari.....	178
Kamilova Iroda Xusniddinovna	
Korxonalarda inqirozga qarshi moliyaviy boshqaruv tizimini takomillashtirish	183
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Tijorat banklari faoliyatida onlayn tizimlarining tutgan o'rni va ularning rivojlanishi.....	188
Raxmataliyev Muzaffar Eshdavlato'vich	
Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik faoliyatining ta'sirini baholashning nazariy asoslari	194
Fayziyeva Dilsuz Bahodirovna	
O'zbekiston Respublikasini "yashil" iqtisodiyotga o'tish samaradorligini oshirish.....	200
Mirzayev Bexruz Abdulla o'g'li	
Andijon viloyatida kambag'allik darajasini qisqarishiga ta'sir etuvchi ko'rsatkichlar	214
Musaeva Ziyoda Allayarovna	
O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligi eksportida marketing muammolari	218
Musyeva Shoirazimovna, Agzamov Avazxon Talgatovich	
Respublikamizda parranda bosh sonining hozirgi holati va uning istiqbollari.....	223
Akramova Nargiza Axrorovna	
Menejmentda ishbilarmonlik kommunikatsiyalaridan foydalanishda optimal strategiyalarini qo'llash shart-sharoitlari.....	227
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Shadiyeva Madina Djaloliddin qizi	
Raqamlashtirish sharoitida innovatsion faoliyatning o'ziga xos xususiyatlari	231
Nazarova Latofat Toirjon qizi	
O'zbekistonda masofaviy bank xizmatlarini rivojlantirishdagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	235
Nurmuxammedov Matlab Yunusovich	
Davlat aktivlarini samarali boshqarish hamda nazorat qilishni takomillashtirish.....	240
Mirzayev O., Nazarov G'ayrat Olim o'g'li	
Talabalarning oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baholashda yangicha yondashuv.....	246
O. U. Shomurodov, Z. U. Uroqov, A. T. Ablahatov, A. A. Suyarov, J. S. Urazov	
Methodological Aspects for Branding in Private Schools.....	251
Odilova Sitora Sayfitdin qizi	
Совершенствование процедуры оценки эффективности и результативности расходов государственного сектора.....	256
Олимов Элёр Фазлиддин угли, Искандаров Суннатилло Бахриддин угли	
Logistika xizmatlari samaradorligini oshirishda blokcheyn texnologiyalardan foydalanish	261
Rajabov Orzujon Mamasoliyevich	
Markaziy Osiyoda energetika bozorini rivojlantirishning kelgusi istiqboli va imkoniyatlari.....	267
Saidov Mash'al Samadovich, Umarova Irodaxon Nuraliyevna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda sug'urta bozorining innovatsion usullaridan foydalanishning konseptual asoslari	275
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Oliy ta'limda boshqaruv strategiyalari va ularni amalga oshirish mexanizmi.....	279
Saidqulova Furuza Farmonovna	
Jismoniy shaxslardan olinadigan daromadlarini soliqqa tortishning o'ziga xos xususiyatlari	283
Salimov Sherzod Baxtiyorovich	
O'zbekiston Respublikasidagi mavjud suv resurslarining iqtisodiy holati tahlili	288
Shanazarova Gulyora Baxtiyarovna	
Tijorat banklari kredit risklarini kamaytirish yo'llari.....	294
Tulkinova Maftuna Anvarbek qizi	
The use of Intellectual Systems in the Improvement of the Educational Process Management System in Higher Educational Institutions	303
Umarova Dildfuza Rakhmatilla qizi	
Oliy ta'lim tizimida yangi iqtisodiy mexanizmlarni shakllantirish.....	307
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich	
Global iqtisodiy sharoitida moliyaviy hisobotlar auditida muhimlikni baholashni xalqaro stanadartlar asosida takomillashtirish	311
Xasanova Nasiba Tolliboy qizi	

Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni tashkil etish istiqbollari.....	314
Yuldasheva Kamola Miraliyevna	
Oliy ta'lim muassasalarida gibril bulut xizmat modelini qo'llash mexanizmini ishlab chiqish	319
Zaripov Bahodir Bobomurod o'g'li	
Роль инвестиций в ситеме железнодорожного транспорта в Республике Узбекистан	325
Ақбарова Лайло Упашевна	
Gidrotexnik inshootlar betonlarini samaradorligini tahlil qilish va oshirish natijalari	330
Asqarov B. A., Karimov M. U., Xolmirzayev S.T., Obidjonov J. T.	
Maxsus iqtisodiy zonalar hududiga jalb etilgan investitsiyalar to'g'risida	334
Davlayev G'olib Ashurovich	
Yangi xizmat turi xizmatlar sohasini innovatsion boshqarishning metodologiyasi	337
Djurayeva Dilnoza Davron qizi	
Mintaqalar innovatsion salohiyatini baholashning uslubiy yondashuvlari.....	343
J. A. Ismatullayev, D. X. O'rinov	
Milliy qayta sug'urtalovchilarning xalqaro sug'urta bozoriga kirib borishi va kutilayotgan xavf-xatarlar	348
Jorabayev Jasur Abduraxmanovich	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida tovarlar auditi natijalarini auditorlik hisobotida aks ettirish tartibi	354
Ibragimov M. M., Ergashev O. F.	
Turistik destinatsiyalarni tashkil etish va rivojlantirishning xorijiy tajribalari	358
Karimov Anvar Aktam o'g'li	
Jismoniy shaxslarning mol-mulk va yer soliqlarini hisoblash va undirish samaradorligini oshirish yo'llari.....	362
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich	
Iqtisodiy xavfsizlikning institutsional tizimini tadqiq etishga uslubiy yondashuvlar.....	367
Mamatov Axmetjon Atajanovich, Allaberganov Zakir Gayibovich	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning nazariy jihatlarlari	373
Mamatov Mamajan Axmadjonovich	
Paxta-to'qimachilik klasterlari eksport faoliyatini rivojlantirishning xorij tajribasi.....	380
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich	
Korxonalar raqobatbardoshligini oshirish muammolari va dolzarb vazifalari	386
Musyeva Shoirazimovna	
Устойчивый и инклюзивный рост: взаимосвязь экономического прогресса с социальным равенством и экологическим управлением	390
Нодирбек Холбаев	
Mintaqalarni investitsion jozibadorligini taraqqiyot strategiyasiga ta'sirini statistik baholash.....	396
Nuriddinov Zufar Akbarovich	
Финансирование каракулеводства: преодоление финансовых вызовов в пустынных регионах Узбекистана	402
Нуриллаев Жамолiddин Ярашев	
O'zbekiston investitsiya muhitini yanada yaxshilash va uning jozibadorligini oshirish.....	408
Oybek Elmuratov	
Intellectual mulkning iqtisodiy mazmuni va tarixiy rivojlanish bosqichlari	411
Maxmudova Nargiza Davlat qizi	
Implementation and use of Digital Technologies in Logistics Abstract.....	416
Kushakova Mamura, Koshakova Mukhlisa Surat qizi	
Innovatsion iqtisodiyot tushunchasining mazmun mohiyati	421
Abduqaxorov Bekzod O'tkir o'g'li	
Raqamlashtirish iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshligini oshirish omili sifatida.....	426
Mamajonova Durdonahon Mamaruzi qizi	
O'zbekistonda tashqi savdoni notarif usullar orqali tartibga solishning mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri.....	431
Norqobilov Akobir Iso o'g'li	
Инновационные методы переработки горных отходов для экологической устойчивости в Узбекистане	437
Аскарлов Бахтиер Аскарлов, Собирова Мукаддас Хамидуллаева	
Опыт зарубежных стран по стимулированию производства сельскохозяйственной продукции и перспективы внедрения в Узбекистан.....	442
Холиков Сулаймон Уткир угли	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda strategik boshqaruv hisobini tashkil qilishning uslubiy jihatlarlari.....	447
Pardayeva Shahnoza Abdinabiyevna	
O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishni statistik tahlili.....	452
Sayfullayev Siddik Nosirovich	
Sug'urta tashkilotining innovatsion risklarini baholash.....	457
Sattorov Shoxrux Maxmudjon o'g'li	

Kapital bozori rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari	462
Turdiyeva Uzayda Omirbayevna	
Адаптивный искусственный интеллект в управлении человеческими ресурсами.....	469
Хайдарова Малика Шокирджановна	
Oliy ta'lim muassasalarida moliyaviy mablag'lardan samarali foydalanishga xizmat qiluvchi zamonaviy va istiqbolga mo'ljallangan huquqiy asoslarning yaratilganligi to'g'risida.....	478
Xayriddinov Shuxrat Botirovich	
Investitsiya loyihalariga ta'sir qiluvchi risklarni sifat jihatdan baholash usullarining o'ziga xos xususiyatlari	482
Shaislamova Nargiza Kabilovna	
Tijorat banklari tomonidan investitsion loyihalarni kreditlash tartib va ularni takomillashtirish yo'llari	491
Yunusova Ozoda Anvarjon qizi	
Hududlar iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda soliq salohiyatini oshirishning nazariy jihatlarini	498
E. N. Raximov	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi.....	504
Avazov Ilxom Ravshanovich	
Inson resurslarini boshqarishning innovatsion usullarini joriy etish vositalarini ishlab chiqish.....	509
Djuraeva Guzal Shavkatovna	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish.....	513
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
Korporativ qimmatli qog'ozlar asosida korxonalarni moliyalashtirishning ilg'or xorij tajribalari.....	517
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
The impact of corporate governance on firm performance and financial stability	524
Muhammadyor Yunusov	
Mintaqalarda kamq'allik darajasini pasaytirish va xorij tajribasidan foydalanish yo'llari.....	537
Musulmonova Shahlo Nasriddinovna	
Makroiqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash soliq ma'muriyatchiligini samarali tashkil etish yo'llari	541
Mutalova Dilorom Maxamadjanovna, Kenjaboyeva Nigina	
Iqtisodiy savodxonlik hamda tadbirkorlik qobiliyati o'rtasidagi to'g'ri nisbatdagi bog'liqlik munosabatining fundamental asoslari.....	544
Tuxtayeva Muyassar Shovkat qizi	
Korxonalarining bankrotlik riskini baholashning xalqaro modellari.....	550
Umarova Hulkar Umidulloyevna	
O'zbekistonda korxona boshqaruvida kadrlar salohiyatidan foydalanish amaliyotini rivojlantirishning xorij tajribasi	555
Do'stova Aziza Qahramonovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida boshqaruv tizimining xususiyatlari.....	559
Iroda Majidova	
Ziyorat turizmini rivojlantirishning muhim xususiyatlari	565
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shukurov Tohirjon Izzatullo o'g'li	
Qandolat mahsulotlari bozorida marketing tadqiqotlarini asosiy yo'nalishlari	569
Tuychiyeva Vasila Faxriddin qizi	
"Зелёная экономика" как фактор повышения экономического роста страны.....	573
Тураева Адиба Икрамовна	
Oilada sarf-xarajatlar samarasiga erishishning muhimligi.....	580
Xasanov Rustam Rabimovich	
Aholi farovonlik darajasidagi farqlarni tartiblash yo'nalishlari.....	583
Xasanov Rustam Rabimovich, Turdiyev Zoxidjon Rustamovich	
Совершенствование оценки стоимости объектов недвижимости в Узбекистане на основе зарубежного опыта.....	588
Хомитов К. З., Халилова Л. Ш.	
Mamlakatimizda qishloq xo'jaligida kooperatsiya munosabatlarini rivojlantirishda xorij tajribalaridan foydalanishning ahamiyati.....	594
Choriyeva Nigina Kaxramonovna	
Davlat xaridlari tizimini takomillashtirish yo'llari	598
Alimbayeva Sevara Alimbayevna	
Yengil sanoatni rivojlanishida Germaniya tajribasi.....	601
F. Jumaniyazova, G'ulomov Ibroxim Rustam o'g'li	
The efficiency of usage of Islamic finance instruments in security market.....	607
Khasanov Umarbek Begmat ugli	
Tadbirkorlik subyektlari eksportini rivojlantirishda raqamli platformalardan foydalanishning xorijiy tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari.....	613
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini tashkil qilinishining hozirgi holati va muammolari	621
Nutfulloev Tolib G'olib o'g'li	

Mehnat bozorida raqamli texnologiyalardan foydalanish metodologiyasini takomillashtirish	627
Maxammadiyev M. M.	
Ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish sharoitida mahsulot tannarxini optimallashtirish asoslari.....	632
Narzullayeva Gulchehra Salimovna	
Elektron pullarni rivojlantirish yo'llari	636
Rustamov Maqsud Suvonqulovich, Egamberganov Mirzabek Odilbek o'g'li	
Загрязнение окружающей среды в Узбекистане: проблемы, причины и пути решения	644
Ишонкулова Феруза Асатовна, Шукуров Тимур Умидович	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarini transformatsiyalash modeli orqali takomillashtirish	649
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyeuna	
Land Tax Received From Individuals and its Share in the Budget of the Republic of Uzbekistan	656
Hakimov Feruz Khurshid ugli	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyot va iqlim o'zgarishi bilan bog'liq xarajatlar tahlili	659
Isaxonova Ruxshona Muzaffar qizi, Sharapova Mashxura Azadovna	
Qurilish xizmatlari ma'lumotlar tizimini takomillashtirish imkoniyatlari	665
Nurfayziyev Zayniddin Boymurodovich, Nurfayziyev Elyor Zayniddinovich	
Ipotekali kreditlashni rivojlantirishning xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda tatbiq etish yo'llari	670
Turdiyev Shaxriddin Erxonovich	
Suv resurslaridan foydalanishda xorij tajribalari	675
Berdiyev Anvar Abdivaliyevich	
Auditda yetarli va mos dalillarni to'plash tartibi	681
Meliyev Isroil Ismoilovich	
"Yashil" iqtisodiyot konsepsiyasining shakllanishi va rivojlanishi	686
Urunbayev Saparbek Samatovich	
Uy-joy fondini boshqarish samaradorligini oshirishning ustuvor yo'nalishlari.....	692
Xolmuradov Raxmatilla Ne'matillaevich	
O'zbekiston mahsulotlarining tashqi bozordagi raqobatbardoshligi xususiyatlari va onlayn platformalar.....	699
Baymuradov Shoxrux Maxmudovich	
Factors affecting investment attractiveness in the global investment landscape.....	704
Otaboev Akhmed Makhsubek o'g'li, Juliana Juliana, Fazliddin Nasriddinov	
Xalqaro migratsiyaning O'zbekiston mehnat bozori va inson kapitaliga ta'siri.....	709
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Анализ и оценка естественного освещения помещений образовательных учреждений.....	714
Пирмухамедова Шахноза	
Актуальные вопросы укрепления доверия населения к банковской системы Республики Узбекистан.....	719
Рузибоева Нилуфар Тулкин кизи	
Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли.....	725
Бибутова Шахло Саъдуллаевна	
Iqtisodiyotni rivojlantirishda erkin iqtisodiy zonalarni tashkil etishning afzalliklari va muammolari	730
Axmedova Dilbar Buronovna	
Natijaga yo'naltirilgan budjetlashtirishda sog'liqni saqlash muassasalarini moliyalashtirishning mohiyati.....	734
Ishmanova Diana Nurmamadovna	
Oziq-ovqat sanoatini tashkiliy-iqtisodiy jihatdan rivojlanti-rishning nazariy asoslari	737
Muxtorova Madina Azamat qizi	
Ipoteka kreditlari sohasidagi islohotlar va kelajakdagi istiqbollar	741
A'zamxo'jayeva Nihola Sulaymon qizi	
Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari	746
Yodgorova Xalima To'liqinova	
Budjet ijrosini samarali ta'minlashda davlat xaridlarining ahamiyati.....	752
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li, Fayzullayeva Zilola Ravshanovna	
Aholi sog'ligi – milliy boylikning tarkibi va jamiyat taraqqiyotining muhim shartidir.....	763
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
Moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlari: hisob siyosati.....	769
Rizayev Nurbek Kodirovich, Mamatova Charos Shavkiddinova	
Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsion muhitning o'rni	778
Valiyeva Sayyora Xushbaqovna	
Davlat ishtirokidagi korxonalarda korporativ ijtimoiy mas'uliyat ("Rossiya temir yo'llari" OAJ misolida).....	784
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Saidqulov Avazbek Botirqul o'g'li	
Raqamli transformatsiyaning O'zbekistonning investitsion jozibadorligiga ta'siri.....	790
Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li, Markabayeva Jansaya Aybek qizi	
Trade Marketing in the Era of Social Media: Strategies for Attracting and Retaining Customers Through Social Media Platforms.....	795
Mamatkulova Shoira Jalolovna	

Mamlakatimiz to'qimachilik tarmog'ining zamonaviy holati va tendensiyalari.....	800
Azizxon Tillyaxodjayev	
Physical Activity and Education, Trends in the Sports Industry	807
Axtamov Djamshed Baxromovich	
Davlat moliyaviy nazoratining amalga oshirishning metodologik masalalari.....	812
Hakimov Nodir Nazarovich	
Avtomobil yo'llari tizimidagi tashkilotlarda buxgalteriya hisobi va ichki nazorat tizimini tashkil qilishning o'ziga xos jihatlari	818
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich	
Inson kapitali indeksini oshirishda ta'lim tizimini rivojlantirish yo'nalishlari	826
Akhmadaliyeva Nikholakhon	
Global iqtisodiyot sharoitida bank inqirozlarining kelib chiqish sabablari va ularni boshqarish yo'nalishlari	829
To'xtayeva Umida Shamsiddin qizi	
Усовершенствование практики управления инфляцией на примере зарубежного опыта.....	833
Нишанбаева Наргиза Бохадировна	
Sud-buxgalteriya ekspertizasini tayinlashning tashkiliy-huquqiy ta'minoti.....	837
Darvishov Sarvarbek Rustamovich	
Mudofaa majmui va huquq muhofaza qilish organlari muassasalari, tashkilotlari g'azna ijrosi	845
Fayzullayeva Zilola Ravshanovna	
The Concept and Theoretical Foundations of Marketing Strategy in Regional Development.....	851
Diyorakhon Ibragimovna Kholmurotova	
Umumta'lim maktablarini moliyalashtirishning o'ziga xos xususiyatlari	857
Turayev Ochil Yarashevich	
Innovatsion faoliyat moliyaviy modellari va mexanizmlarini rivojlantirishning konseptual asoslari	861
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
15-sonli MHXS asosida bitim narxini aniqlash	869
Toshpo'latova Munisabonu Ibrohim qizi	
Issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatish samaradorligi va sifatini baholash ko'rsatkichlari tizimi.....	873
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev	
The Role of Local Budgets in Tax Policy.....	877
Mukaddasova Gavxarxon Nodirxonovna	
Korporativ boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish negizida innovatsion muhitni shakllantirish asoslari	881
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Fermer xo'jaliklari samarali faoliyatining asosiy statistik ko'rsatkichlari va ularning tahlili.....	887
M. Sh. Axmedova	
O'zbekiston Respublikasida kambag'allikni qisqartirishning institutsional va huquqiy asoslari.....	892
Xudoyberdiyev Jamshid Juraboy o'g'li	
Global biznes muhitining korporativ boshqaruv tizimiga ta'siri.....	897
Egamberdiyev Shuxrat Satimbayevich	
Sug'urta faoliyatida anderryayting xizmatini takomillashtirish	901
Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich, Rajabboyev Muzaffar Erkaboyevich	
Qozog'iston sug'urta bozori tahlili	906
Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich, Djalilova Malika Shuxratovna	
Tashqi savdoni tashkil etish va tartibga solishda merkantilistlar g'oyalarining tutgan o'rni.....	911
Turayev Nurbek Muxammadovich	
Актуальные вопросы обеспечения экологической безопасности.....	919
Исроилов Боходир Ибрагимович, Хасанов Ойбек Мардонович	
Qo'shilgan qiymat solig'ini budjetdan qaytarish tartibini takomillashtirish	923
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich	
Aholini qishloq xo'jaligi mahsulotlari bilan ta'minlash samaradorligini oshirish yo'nalishlari.....	927
Ochilova Maftuna Toshpulat qizi	
Fermer xo'jaliklari samarali faoliyatini tashkil etishning asosiy omillari	932
M. Sh. Axmedova	
Bank xizmatlarini shakllantirish bo'yicha xorijiy ilg'or davlatlar tajribasi.....	936
Ergashev Azizxon Avazxon o'g'li	
Ikkiyoqlama soliqqa tortish munosabatlarini tartibga solishga oid ilmiy-nazariy qarashlar	941
Rajapov Shuxrat Zaripbayevich	
Как достичь высоких показателей устойчивости и избежать гринвошинг или роль ESG отчетности в достижении ЦУР в Узбекистане	947
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
Moliyaviy fribigarliklarga qarshi kurashishda raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari.....	952
Gadaev Ismat Yadgarovich	
Блокчейн-технология и информационная безопасность в цифровой экономике Узбекистана.....	955
Кадилов Алишер Исмаилович	

O'zbekiston Respublikasining agrar siyosati va uni takomillashtirish yo'llari.....	959
Ibrohimov Boburmirzo Baxtiyor o'g'li, Tursunov Abdulxamid G'afurjon o'g'li	
Soliq imtiyozlari ma'muriyatchiligining amaldagi holati tahlili.....	964
Nurmatov Sherzod Rustamovich	
Issiqlik ta'minoti xizmatlari sifatiga ta'sir etuvchi omillar va ularni baholash	972
Abdulaziz Abdumominovich Matro'ziyev	
The Use of Modern Management Methods in the Management of Housing Stock in the Digital Economy Conditions	976
Mamanazarov Oybek Shomurodovich, Inoyatova Durdona Shoxaydarovna	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda yoshlarning roli	982
Beknazarov Bekzod Baxtiyor o'g'li	
Korxonalarda innovatsion jarayonlarni samarali tashkil etish yo'nalishlari	987
Gafurova Umida Fatixovna	
Davlat boshqaruvi tizimi va hududiy rivojlanish o'rtasidagi munosabatlar	992
Tolibjon Qazaqov Sharifjon o'g'li	
Sanoat korxonalarining strategik iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash	996
Uktamov Xusniddin Faxriddinovich	
Tijorat banklarida mijozlarga yo'naltirilgan marketing strategiyalaridan foydalanish samaradorligi	1000
Maxamadjanov Akbar Maxamadaliyevich	
Tadbirkorlik muhiti tahlili va uni davlat tomonidan tartibga solish shart-sharoitlari	1005
S. T. Toshaliyeva, A. M. Abduraxmonov	
Учет поступления и списания с учета основных средств в бюджетных организациях	1010
Абдуллаева Нилуфар Джавдат кизи	
Tijorat banklarida kredit operatsiyalari hisobini takomillashtirish.....	1015
Sa'dullayeva Asaxon Muzaffarovna	
Davlat budjetining soliqsiz daromadlari shakllanishini takomillashtirish yo'llar.....	1018
O'ktamova Nargiza Narzulla qizi	
Sog'liqni saqlash tizimini davlat tomonidan moliyalashtirishning zaruriyati.....	1022
Meliyev Azimjon Murodullo o'g'li	
Oliy ta'lim tashkilotlari faoliyatini boshqarishda ichki audit xizmatining zarurligi	1027
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
Hududlarda inklyuziv iqtisodiy o'sishni ta'minlashning nazariy asoslari.....	1032
Tangriberdiyev Sulaymon Kamiljonovich	

HUDUDLARDA INKLYUZIV IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHNING NAZARIY ASOSLARI

Tangriberdiyev Sulaymon Kamiljonovich

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi
Prognozlashtirish va makroiqtisodiy tadqiqotlar instituti
mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Ushbu maqola hududlarda inklyuziv iqtisodiy o'sishni ta'minlashning nazariy asoslariga yo'naltirilgan va tadqiqot natijasida ilmiy-amaliy tavsiyalar berilgan. Xususan, hududlarda inklyuziv iqtisodiy o'sishni ta'minlashga erishuvchi indikatorlar tizimi taklif etilgan.

Kalit so'zlar: inklyuziv iqtisodiy o'sish, kambag'allik darajasi, ishsizlik darajasi, Djini koeffitsiyenti, Lorens egri chizig'i, daromadlar tabaqalanishi, nomutanosiblik.

Abstract: This article is focused on studying the theoretical foundations of ensuring inclusive economic growth in regions, and scientific and practical recommendations are provided based on the research results. In particular, a system of indicators for ensuring inclusive economic growth in regions is proposed.

Key words: inclusive economic growth, poverty rate, unemployment rate, Gini coefficient, Lorenz curve, income differentiation, inequality.

Аннотация: Настоящая статья направлена на изучение теоретических основ обеспечения инклюзивного экономического роста в регионах, а также в результате исследования даны научно-практические рекомендации. В частности, предложена система индикаторов, обеспечивающих инклюзивный экономический рост в регионах.

Ключевые слова: инклюзивный экономический рост, уровень бедности, уровень безработицы, коэффициент Джини, кривая Лоренца, дифференциация доходов, неравенство.

I. KIRISH

O'tgan davrlar mobaynida jahondagi iqtisodiyotida qator o'zgarishlar ro'y berdi, jahon iqtisodiyoti sekin bo'lsa-da, o'sishga erishdi.

Biroq qashshoqlik va tengsizlikni qisqartirish bo'yicha keng ko'lamli vazifalar ijrosi amalga oshirilmadi, ya'ni bugungi kundagi erishilgan iqtisodiy o'sish aholining real turmush darajasini aks ettirmaydi hamda rivojlanayotgan davlatlardagi aholi o'rtasidagi tengsizlikni qisqartirish bo'yicha samarali choralarni rag'batlantirmaydi. Inklyuziv iqtisodiy o'sishni ta'minlash esa ushbu muammolarni samarali hal etishga undaydi.

So'ngi yillarda inklyuziv iqtisodiy o'sishning ahamiyati oshib bormoqda, xususan 2017-yilda Jahon iqtisodiy forumi doirasida "Inclusive Development Index" – inklyuziv rivojlanish indeksi joriy etilgan. Bu iqtisodiy indeks (yillik) bo'lib, mamlakatlarning iqtisodiy ko'rsatkichlarini uchta ustun bo'yicha baholaydi, bular o'sish va rivojlanish, inklyuzivlik hamda avlodlararo tenglik hamda barqarorlik ^[1].

Ushbu indeks yalpi ichki mahsulotdan farqli o'laroq, umumiy ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotning yaxshilanish darajasini va tezligini o'lchaydi (bir balldan 7 ballgacha baholanadi, ball qancha yuqori bo'lsa, inklyuzivlik shuncha yuqori deb hisoblanadi, 100 tadan ortiq mamlakatlarni iqtisodiy ko'rsatkichlari asosida baholash yo'lga qo'yilgan, rivojlangan mamlakatlar bo'yicha Norvegiya, Islandiya, Luksemburg yuqori o'rinlarda qayd etilgan bo'lsa, rivojlanayotgan davlatlar bo'yicha Litva, Vengriya yuqori o'rinlarda turadi).

Mazkur indeks 12 ta ko'rsatkichga asoslanadi va yuqorida qayd qilganimizdek, iqtisodiy rivojlanishni 3 guruhga birlashtirilgan.

- O'sish va rivojlanish (YAIM o'sishi, bandlik, mehnat unumdorligi, umr ko'rish davomiyligi);
- Inklyuzivlik (uy xo'jaliklarining median daromadlari (mediannyi doxod domoxozyaystv), kambag'allik darajasi va tengsizlik);
- Barqarorlik va avlodlarga adolatlilik (davlat qarzi, jamg'arma darajasi, demografik yuk, atrof-muhit ifloslanishi).

Shu sababli, yalpi milliy (hududiy) mahsulot o'sishi yoki aholi jon boshiga yalpi milliy (hududiy) mahsulot o'sishi statistik hisobotlarni yuritish uchun kerak, biroq aholi daromadlarini va bandligini oshirish borasida iqtisodiy qarorlar qabul qilish, real iqtisodiy o'sishga erishish yoki aholi turmush tarzini baholash uchun bu ko'rsatkichlar yetarli emas.

Mamlakatimiz iqtisodiyotini raqobatdoshligini oshirish, bozor islohotlari va tarkibiy o'zgartirishlarni chuqurlashtirish va iqtisodiyotni erkinlashtirish jarayonida mintaqalarni kompleks va mutanosib rivojlanishini ta'minlash asosida ularni inklyuziv iqtisodiy o'sishini ta'minlashning, xususan aholi daromadlari va bandligini oshirish, yangi ish o'rinlari yaratishning ahamiyati kundan kunga ortib bormoqda.

Shu davrga qadar iqtisodiy islohotlarni amalga oshirishning asosiy sharti sifatida unumdorlik hamda samaradorlik oshirishga erishish va asosiysi rivojlanishni ta'minlash bo'lgan bo'lsa, bugungi kunda inklyuzivlikni ta'minlashni ham hisobga olish kun tartibidagi asosiy masala ekanligini ko'rsatmoqda, ya'ni barqaror inklyuziv iqtisodiy o'sishni ta'minlash muhim vazifa sifatida kun tartibida namoyon bo'lmoqda.

2022–2026-yillarga mo'ljallangan Taraqqiyot strategiyasida kambag'allikni ikki baravarga qisqartirish asosiy vazifa sifatida belgilanib, hududlarni mutanosib rivojlantirish orqali hududiy iqtisodiyotni 1,4-1,6 baravarga oshirish vazifasi belgilab qo'yilgan [2].

Hududlarning mehnat, tabiiy, ishlab chiqarish, iqtisodiy va ijtimoiy salohiyatlari o'rtasida farqlarning mavjudligi, nomutanosibliklarning yuqoriligi ularda iqtisodiy islohotlarni, ayniqsa kompleks va mutanosib rivojlantirishni nazarda tutuvchi tarkibiy o'zgartirishlarni amalga oshirishda turli xil yondashuvlarni taqozo qiladi.

Bunda hududlarning tabiiy-iqtisodiy salohiyati, rivojlanish darajasi, mavjud resurslari, ishlab chiqarish va bozor infratuzilmasining shakllanishi, geografik joylashishi, tashqi iqtisodiy faoliyat masshtabi bo'yicha keskin tafovut va farqlar borligini hisobga olish zarur.

Bu kabi omillar hududlarning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishini davlat tomonidan tartibga solinishini, har bir hududning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda davlat tomonidan alohida yondashuvlar asosida iqtisodiy siyosat yuritilishini taqozo etadi.

Bundan ko'zlanadigan asosiy maqsad hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishidagi tafovutlarni kamaytirish, ularni mutanosib va kompleks rivojlanishini ta'minlash hamda har bir oilada jon boshiga daromadni oshirish orqali aholi daromadlarini yanada oshirishga erishishdan iborat bo'lishi zarur.

Yuqoridagilardan kelib chiqqan holda, bugungi kunda inklyuziv iqtisodiy o'sishning nazariy jihatlarini, inklyuziv iqtisodiy o'sishni bitta yaxlit integral ko'rsatkichda aks ettirishning nazariy va metodik tomonlarini yoritish tadqiqotning yanada dolzarbligini ko'rsatadi.

II. MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Hududlarda iqtisodiy o'sish inklyuzivligini ta'minlashning nazariy hamda uslubiy jihatlarini tadqiq qilish jarayonida bir qator Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi mamlakatlari olimlari, mamlakatimiz olimlari va xorij mamlakatlari olimlari, xalqaro moliya institutlari olib borgan tadqiqotlarni o'rgandik hamda o'zimizning tadqiqotimizni amalga oshirdik.

Xorijiy mamlakatlar olimlaridan:

Paramasivan S Vellala va boshqalar tomonidan "Hindistonda inklyuziv iqtisodiy o'sishning nazariy modeli" nomli maqolasida Hindiston iqtisodiyoti so'ngi yigirma yil Pro Poor Growth (PPG)dan Inclusive Growth (IG)ga o'zgarishi o'rganilgan, shuningdek, inklyuziv o'sish modeli uchun nazariy asos taklif qilingan [3].

Valerie Cerra tomonidan "Inklyuziv o'sishning asosi" nomli maqolasida inklyuziv o'sish muammolari va ularni yechish uchun takliflar ishlab chiqilgan [4].

Chaowei Zhu tomonidan "Inklyuziv iqtisodiy rivojlanishni konsepsiyalash va baholash: samaradorlik istiqboli" nomli maqolasida inklyuziv iqtisodiy rivojlanishni konsepsiyalash va uni baholash uchun unumdorlik istiqboli taklif qilingan [5].

G. Gerard, M.A. McGahan, J. Prabhu kabi olimlar tomonidan "Inklyuziv o'sish uchun innovatsiyalar: nazariy asos va tadqiqot sifatida" nomli maqolasida inklyuziv innovatsiya konstruktsiya atrofida tadbirkorlik, strategiya va marketing sohalarida nazariya va empirik tadqiqotlarni rivojlantirish imkoniyatlari haqida to'xtalib o'tilgan [6].

Inklyuziv rivojlanish konsepsiyasi Shimoliy Amerikalik iqtisodchi D. Adjemoglu va Britaniyalik siyosatshunos Dj. Robinsonning dunyo tengsizligi va gullab-yashnashi hodisalari haqidagi fikrlaridan kelib chiqqan holda inklyuziv institutlar nazariyasiga asoslanadi [7].

Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi mamlakatlari olimlaridan:

I.V. Gersonskaya tomonidan "Iqtisodiyotning inklyuziv o'sish konsepsiyasi: rus jamiyatini rivojlanishi uchun yangi imkoniyatlar" nomli maqolasida Inklyuziv iqtisodiy o'sish konsepsiyasining qoidalari ko'rib chiqilgan va uning Rossiya jamiyati rivojlanishidagi ahamiyati asoslangan [8].

A.N. Senko tomonidan "Mamlakat hududlarida inklyuziv iqtisodiyotning o'sish omillari" nomli risolasida mintaqalararo nomutanosibliklarni bartaraf etish bo'yicha takliflar ishlab chiqqan [9].

O.A. Nesterova, O.V. Sanfirova, T.A. Petrova kabi olimlar tomonidan "Inklyuziv iqtisodiy o'sish konteksti" nomli maqolasida inklyuziv iqtisodiy o'sish ta'rif va asosiy mazmuni bo'yicha yondashuvlar o'rganilgan ^[10].

R.T. Burganov, L.A. Yelshin, A.R. Sharapovlar tomonidan "Milliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlash mexanizmi sifatida inklyuziv o'sish konsepsiyasi" nomli maqolasida milliy va mintaqaviy iqtisodiy tizimlarning global qiymat zanjiriga integratsiyalashuvi orqali iqtisodiy o'sishning jadallashuvini oldindan belgilab bir qator ijobiy va salbiy tashqi ta'sirlar o'rganilgan ^[11].

Mamlakatimiz olimlari tomonidan inklyuziv iqtisodiy o'sish bo'yicha tadqiqotlar olib borish boshlangan bir davrda, hududlarda iqtisodiy o'sish inklyuzivligini ta'minlashning nazariy asoslari juda muhim hisoblanadi.

Inklyuziv o'sish va inklyuziv rivojlanish ta'rif atrofida nazariy va uslubiy kurash bizni iqtisodiy nochor guruhlarini qashshoqlikning obyektivi orqali o'rganish rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar o'rtasidagi tobora ravshan siyosiy raqobat sharoitida tengsizlikning rivojlanish jarayonlarini depolitizatsiya qilish istagi bilan asoslanib, uni qo'shimcha davlat va xususiy hamkorlik institutlari zanjiri bilan bog'laydi. Shunday qilib, Jahon banki "inklyuziv yashil o'sish" atamasidan foydalanadi, uni "barqaror rivojlanishga olib boradigan yo'l" va "rivojlanayotgan mamlakatni gullab-yashnash darajasiga olib chiqish uchun zarur bo'lgan tez o'sishning yagona yo'li" deb biladi.

Xususan, aholi daromadlarini va bandligini oshirish hamda tadbirkorlikni rivojlantirish orqali hududlarda barqaror va inklyuziv iqtisodiy o'sishni ta'minlash tadqiqotimizning maqsadi hisoblanadi.

Shuning uchun, aholi daromadlarini oshirishga imkon berish, sharoit va imkoniyat yaratish orqali hududlarda aholi daromadlarini oshirishga asosiy e'tibor qaratiladi, degan gipoteza orqali tadqiqot olib bordik.

III. MATERIAL VA METOD

Jahon tajribasidan ko'rish mumkinki, barqaror iqtisodiy o'sish inklyuziv o'sishni talab qiladi. Buni saqlab qolish ba'zan qiyin, chunki iqtisodiy o'sish rivojlanayotgan mamlakatlarda asosiy muammo bo'lgan korrupsiyaning o'sishi kabi salbiy tashqi ta'sirlarni keltirib chiqarishi mumkin. Shunga qaramay, inklyuzivlikka, ayniqsa bozorlarga, resurslarga va xolis tartibga solish muhitiga kirish nuqtayi nazaridan imkoniyatlar tengligiga urg'u berish muvaffaqiyatli o'sishning muhim tarkibiy qismidir.

Shu bilan birga, xalqaro maydondagi kuzatilayotgan iqtisodiy noaniqliklar, global zanjirdagi uzilishlar, Covid-19 pandemiyasi oqibatlarini yumshatish, iqlim o'zgarishi hamda xalqaro maydondagi kuchayib borayotgan iqtisodiy xatarlar inklyuziv o'sishni ta'minlash zaruriyatini yanada oshirmoqda.

Olimlarning fikricha inklyuziv o'sish – bu aholining keng qatlamlari uchun turmush darajasini oshiradigan iqtisodiy o'sish.

Shu bilan birga, inklyuziv o'sish bo'yicha tadqiqot olib borgan olimlarning ta'kidlashicha, ba'zi iqtisodiy o'sish omillari salbiy siyosiy oqibatlarga olib kelishi mumkinligi haqida ogohlantirishgan.

Shuningdek, inklyuziv o'sishning boshqa yo'nalishlari bo'yicha tadqiqot olib borgan olimlarning ta'riflariga ko'ra, iqtisodiyotning mikroiktisodiy determinantlari va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi bevosita bog'liqlikni nazarda tutgan.

Mikroiktisodiy o'lchov iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish va raqobat uchun tarkibiy o'zgarishlarning ahamiyatini aks ettiradi.

Birlashgan Millatlar Tashkilotining ming yilga rivojlanish maqsadlari va mazkur maqsad o'rniga keyinchalik qabul qilingan Barqaror rivojlanish maqsadlari talabiga muvofiq bir kunda 1,25 AQSH dollaridan kam mablag'ga ega shaxs qashshoqlikda kun kechirishning chegarasi sifatida belgilagan, ya'ni mazkur shaxslarning ko'p qismi yetarli ovqatlanish, toza ichimlik suvi va sanitariya sharoitlaridan foydalanish imkoniyatiga ega emas. Qashshoqlikning barcha shakllariga barham berish o'zgarish insoniyatning jiddiy muammolaridan biri sifatida kun tartibiga chiqmoqda.

Qashshoqlik chegarasidan pastroqda yashovchi aholi sonining o'sishi nafaqat ushbu aholi yashashiga salbiy ta'sir etadi, balki hudud va mamlakat iqtisodiy o'sishiga ta'sir qiladi, ya'ni xarid qobiliyati yo'qoladi.

Inklyuziv o'sishni ta'minlash esa ijtimoiy birdamlik buzilishining, siyosiy va ijtimoiy keskinliklar yuzaga kelishining, jinoyatchilikning yuqori darajaga chiqishining, siyosiy beqarorlik va qurolli mojarolarning oldi olinishiga erishiladi.

Mamlakatdagi metodologiyaga asosan belgilangan kambag'allik darajasi bilan birgalikda turli qatlamlardagi aholining ish bilan bandligi darajasi, daromadlar taqsimlanishining tengsizligini ifodalovchi Djinni koeffitsiyenti orqali inklyuzivlikni baholash mumkin.

Inklyuziv iqtisodiy o'sish jamiyatning farovonligini ta'minlash maqsadida aholining turli qatlamlari o'rtasidagi tengsizlikni qisqartirish orqali ijtimoiy birdamlikni ta'minlash hisoblanadi.

Bu esa hududlarda inklyuziv iqtisodiyotni ta'minlashdan shakllanadi va sodda qilib aytganda barchani hisobga olib rivojlantirishni anglatadi.

Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti inklyuziv o'sishni aholining barcha qatlamlariga imkoniyatlarni yaratish, jamiyat farovonligini ta'minlash uchun moddiy va nomoddiy boyliklarni adolatli taqsimlash bilan iqtisodiy o'sish deb tushuntiradi.

Jahon banki esa barchani qamrab olgan va aholining iqtisodiy o'sishga o'z hissasini qo'shishiga hamda farovonlik uchun foydalanishiga imkoniyat yaratishni inklyuziv o'sish deb izohlaydi.

Osiyo taraqqiyot banki – barchani qamrab olgan o'sish bo'lib, nafaqat yangi iqtisodiy imkoniyatlarni yaratish balki imkoniyatlardan teng foydalanishga dostup berish, ayniqsa aholining zaif qatlamlariga deb tarif beradi.

Birlashgan millatlar tashkilotining taraqqiyot dasturi barchani qamrab olgan o'sish bo'lib, qoida tariqasida iqtisodiy o'sish barcha uchun farovonlikni ta'minlash deb keltiradi.

Xalqaro moliya korporatsiyasi farovonlik va imkoniyatlarni keng taqsimlash bilan iqtisodiy o'sishda barchani qamrab olishdir va bu o'sish barqaror va keng qatlamni ichiga oladi, barcha ishchi kuchini samaradorligini namoyon qiladi va bozor va resurslarga teng imkoniyat yaratishni ta'minlaydi hamda aholining zaif qatlamlarini himoya qiladi.

Tariflarni ko'rib chiqib, inklyuzivlikning xususiyatlarini yakunda ikki asosiy natija bilan ko'rish mumkin:

- har bir fuqaroning individual xususiyatlarini inobatga olgan holda mehnat faoliyatiga jalb etilishi;
- har bir fuqaroning hayot faoliyatining asosiy ehtiyojlarini qondirish uchun imkoniyatga ega bo'lishi (oziq-ovqat, suv, kiyim-kechak, sog'liqni saqlash, turar joy, ta'lim va energiya resurslari).

Hududlarda inklyuziv o'sishni ta'minlashda davlat tomonidan institutsional sharoitlarni shakllantirishga e'tibor qaratishi kerak.

Yuqoridagi olimlar hamda xalqaro moliya institutlarining ta'riflarini inkor qilmagan holda, inklyuziv o'sishga quyidagi ta'rifni keltiramiz, inklyuziv iqtisodiy o'sish – bu aholining zaif qatlamlarini inobatga olgan holda mamlakatda har bir aholi daromadlari va bandligini oshirish hamda tadbirkorlik faoliyati rivojlanishi uchun adolatli imkoniyat va zaruriy shart-sharoitlarni yaratilishini ta'minlash.

Covid-19 pandemiyasi oqibatida yuzaga kelgan iqtisodiy inqiroz barqaror va inklyuziv iqtisodiy o'sishni ta'minlash amalda yanada muhim ekanligini ko'rsatib berdi.

Mamlakat aholisining kambag'allik chegarasidan (Jahon banki tomonidan o'rtacha past daromadli mamlakatlar uchun hisoblab chiqilgan - sotib olish qobiliyati pariteti bo'yicha har bir kishiga kuniga 3,2 dollar) pastda yashayotgan qismi bilan manzilli ishlash kun tartibiga chiqmoqda.

Karantin cheklovlari o'rnatilgan vaqtda bu muammo yanada keskinlashdi – yana bir millionga yaqin fuqaro kambag'allik chegarasidan pastga tushib qolganligini Jahon banki o'z hisobotlarida qayd etdi.

Kambag'allikni qisqartirishda kambag'al aholining doimiy daromad manbaini yaratish uchun dastlabki kapitalni shakllantirishga ko'maklashish, inson kapitali sifatini oshirish, kambag'al oilalarga to'g'ridan to'g'ri moddiy va nomoddiy yordam ko'rsatish muhim ahamiyat kasb etadi.

Inklyuziv o'sish yondashuvi uzoq muddatli istiqbolni nazarda tutadi, chunki asosiy e'tibor kambag'al va daromadi kam aholi guruhlarining turmush darajasini oshirish vositasi sifatida samarali bandlikka qaratilgan.

Ushbu masalalarni birinchi navbatda nazariy jihatlarini o'rganish va joriy qilish asosiy masala hisoblanadi. Umumiy qilib aytganda inklyuziv iqtisodiy o'sishning iyerarxiyasi quyidagi jadvalda keltirilgan.

1-jadval: Inklyuziv iqtisodiy o'sishning iyerarxiyasi

№	Bosqichlar va ularning nomlanishi	Bosqichlar davrlari	Tadqiqot olib borgan olimlar
1	1-bosqich. Mintaqalardagi iqtisodiy o'sishning nomutanosibligi	2000-yilgacha	Atkinson [12]
2	2-bosqich. Inklyuziv o'sishning kirib kelishi	2001–2009-yillar	Hwa Son [13] Elena ba Susanna [14]
3	3-bosqich. Iqtisodiy taraqqiyotni ta'minlashda inklyuziv o'sishning namoyon bo'lishi	2010–2019-yillar	Ranieri Rafael [15] Anand Rahul [16]
4	4-bosqich. Iqtisodiy siyosat yuritishda inklyuziv iqtisodiy o'sishni ta'minlash muhim vazifaga aylanishi	2020-hozirgacha davrda	Cerra [17] Waite ba Roy [18]

Manba: O'rganilgan adabiyotlar asosida muallif ishlanmasi.

Bugungi kunga qadar mamlakat va uning hududlaridagi nomutanosibliklar hamda o'zaro farqlar kambag'allik darajasi, ishsizlik darajasi, Djini koeffitsiyenti, Lorens egri chizig'i, daromadlar tabaqalanishi kabi ko'rsatkichlarni hisoblash metodlari orqali hisoblanadi.

Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasining 2015-yilning sentyabrida Barqaror rivojlanish bo'yicha o'tkazilgan sammitida qabul qilingan 70-son rezolyutsiyasiga muvofiq, shuningdek, 2030-yilgacha bo'lgan davrda BMT Global kun tartibining Barqaror rivojlanish maqsadlarini va inklyuziv o'sishning umumiy barqaror rivojlanishga ko'maklashish va "hech kimni ortda qoldirmaslik"dir.

Inklyuziv o'sish o'z navbatida jamiyatning barcha qatlamlariga foyda keltiradigan, hech kimni ortda qoldirmaydigan iqtisodiy o'sishni o'z ichiga oladi.

Yuqoridagilardan kelib chiqqan holda, hudud, tuman (shahar)ni barqaror va inklyuziv rivojlantirishda quyidagi maqsadlardan kelib chiqish hamda maqsadli ko'rsatkichlarni haqiqatdagi ko'rsatkichlardan son va sifat jihatdan yaxshilanishi nuqtayi nazaridan aniq va asoslangan raqamlarda qayd qilish maqsadga muvofiq hisoblanadi:

- ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash (aholi turmush darajasini oshirish, kambag'allik darajasini qisqartirish, aholi bandligini ta'minlash);
- inson kapitali sifatini oshirish (ta'lim va sog'liqni saqlash sifatini yaxshilash va qamrovini kengaytirish, malaka oshirish va qayta tayyorlash, tashqi migrantlarni o'qitish);
- iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash (ishlab chiqarish obyektlarini oqilona joylashtirish va ularni infratuzilma bilan ta'minlash, tadbirkorlik va eksport salohiyatini oshirish, qulay investitsion muhitni yaratish, xususiyl mulk daxlsizligini ta'minlash, sog'lom raqobat muhitini yaratish);
- urbanizatsiyani rivojlantirish (bosh rejalarni ishlab chiqish, shahar aholi punktlari qiyofasini yaxshilash va ularni sifatli infratuzilma bilan ta'minlash, sputnik shaharlarni tashkil etish, uy-joylar qurish, ipoteka bozorini rivojlantirish);
- ekologik holatni yaxshilash (atrof-muhitni muxofaza qilish va obodonlashtirish, iqlim o'zgarishiga moslashish, ekologik ta'sirni yumshatish, ikkilamchi qayta ishlashni tashkil etish);
- ishlab chiqarish obyektlari, aholini barqaror ishlab chiqarish, sifatli ijtimoiy infratuzilma bilan ta'minlash, shu jumladan muqobil energiya manbalarini rivojlantirish uchun qo'llab-quvvatlash;
- rivojlanishning innovatsion yo'lga o'tish (IT-texnologiyalar, aqlli hudud, smart-tarmoqlar yaratish, davlat-xususiyl sheriklikni rivojlantirish, xususiyl investitsiyalarni jalb qilish, "yashil" iqtisodiyot tamoyillarini joriyl qilish, mahalliy hokimliklar faoliyati samaradorligini oshirish, joylarda natijaga yo'naltirilgan boshqaruvni joriyl qilish);
- hududda oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlash (qishloq xo'jaligining barqaror rivojlanishiga ko'maklashish, sohaga resurs rejamkor texnologiyalarni joriyl qilish, rivojlanishning intensiv usuliga o'tish, yerlar holatini yaxshilash va hosildorlikni oshirish, aholi tomorqalaridan samarali foydalanish);
- yer resurslaridan iqtisodiy samarali foydalanishga qaratilgan yer islohotlarini amalga oshirish (yerlarni sotish va ijaraga berish, erkin iqtisodiy va kichik sanoat zonalarini yerlaridan samarali foydalanish);
- suv resurslaridan oqilona foydalanish;
- mahalliy budjetlarni mustahkamlash (daromad manbalarini ko'paytirish, xorijiy investitsiyalar va grantlarni jalb qilish, transfertlar).

Hududlar inklyuziv iqtisodiy o'sishini ta'minlash mexanizmlaridan yana biri – bu mahalliy hokimiyat boshqaruvida samarali iqtisodiy boshqaruv tizimini yo'lga qo'yish hisoblanadi.

Bunda, mahalliy hokimliklar iqtisodiy qarorlarni qabul qilish jarayonida fuqarolar (tub aholi) ishtirokini yanada kengaytirishga hamda hisobdorlikni natijaviyligini oshirishga alohida e'tibor berishi lozim.

Ya'ni, mahalliy hokimliklar iqtisodiy qarorlar qabul qilish jarayonida mahalliy aholining yoki ularning vakili xalq deputatlarining ishtiroki bilan amalga oshirish orqali inklyuzivlik ta'minlanadi.

Yuqoridagilarni amalga oshirish natijasida hududlarda inklyuziv iqtisodiy o'sishni ko'rsatib beruvchi integral ko'rsatkichni aniqlash va unga baho berish qo'yilgan vazifalarning to'g'riligi hamda ularning bajarilish holatini aks ettiradi.

IV. XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu maqolada hududlarda inklyuziv iqtisodiy o'sishni ta'minlashning nazariyl asoslari yoritilib, ushbu nazariyl asoslar bo'yicha fikr bildirgan olimlar va xalqaro moliya institutlarining tadqiqotlari o'rganildi.

O'rganishlar natijasida quyidagilar taklif qilinadi:

birinchidan, hududlar ijtimoiyl-iqtisodiy rivojlanishini inklyuzivligini ta'minlash respublikamizda nazariyl-metodologik asoslari yaratilishi, umumlashtirilishi hamda doimiy takomillashtirilishi lozim;

ikkinchidan, bozor iqtisodiyoti sharoitida hududlar rivojlanishini inklyuzivligini ta'minlash bo'yicha xorijiy tajribalar umumlashtirilishi va ulardan respublikamizda foydalanishga oid tavsiyalar ishlab chiqilishi lozim;

uchinchidan, hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda raqobatbardoshligini oshirish uchun dasturlarni shakllantirishda inklyuzivlikni ta'minlash yuzasidan metodik ko'rsatmalar ishlab chiqish lozim;

to'rtinchidan, aholi daromadlari va bandligi oshishi hamda tadbirkorlikni rivojlanishi uchun moliyaviy va boshqa qo'llab-quvvatlash choralari mahallalar kesimida qo'llash mexanizmlarini joriy etish;

beshinchidan, hududlarda ma'muriy islohotlarni amalga oshirish orqali aholi daromadlari va bandligini oshirish hamda tadbirkorlikni rivojlanishi uchun zaruriy shart-sharoitlar va imkoniyat yaratish;

oltinchidan, hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi inklyuzivligini baholash metodologiyasini ishlab chiqish va shu asosda hududlar iqtisodiy o'sishi inklyuzivligi baholanishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. https://www3.weforum.org/docs/WEF_Forum_IncGrwth_2018.pdf
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmon.
3. Paramasivan S Vellala, Dr. Mani K Madala, Dr. Utpal Chhattopadhyay, "A Theoretical Model for Inclusive Economic Growth in Indian Context" International Journal of Humanities and Social Science Vol. 4, No. 13; November 2014. P. 229-235.
4. Valerie Cerra, An Inclusive Growth Framework In: How to Achieve Inclusive Growth. Edited by: Valerie Cerra, Barry Eichengreen, Asmaa El-Ganainy, and Martin Schindler, Oxford University Press. Valerie Cerra 2022. DOI: 10.1093/oso/9780192846938.003.0001
5. Chaowei Zhu (2022) Conceptualising and evaluating inclusive economic development: a productivity perspective, Development Studies Research, 9:1, 219-229, DOI: 10.1080/21665095.2022.2112729
6. GEORGE Gerard, McGahan Anita M., Prabhu Jaideep. Innovation for Inclusive Growth: Towards a Theoretical Framework and a Research Agenda. (2012). Journal of Management Studies. 49, (4), 661-683. Research Collection Lee Kong Chian School Of Business.
7. Д. Аджемоглу, Дж. Робинсон. Почему одни страны богатые, а другие бедные. Происхождение власти, процветания и нищеты / Пер. с англ. М.: Издательство АСТ, 2017.
8. И.В. Герсонская "Концепция инклюзивного экономического роста: новые возможности для развития российского общества" Вестник Челябинского государственного университета. 2021. № 6 (452). Экономические науки. Вып. 73. С. 51—60
9. А.Н. Сенько "Факторы инклюзивного экономического роста регионов страны" Устойчивое развитие экономики: международные и национальные аспекты [Электронный ресурс]: электронный сборник статей III Международной научно-практической online-конференции, Новополюк, 18–19 апреля 2019 г. / Полоцкий государственный университет. – Новополюк, 2019. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM).
10. О.А. Нестерова, О.В. Санфирова, Т.А. Петрова "Инклюзивный субъект в контексте экономического роста" Вопросы инновационной экономики. Том, 12 номер. 1 январь-март, 2022 г. С. 209-221.
11. Р.Т. Бурганов, Л.А. Ельшин, А.Р. Шарапов "Концепция инклюзивного роста как механизм обеспечения устойчивого развития национальной экономики" Экономика, предпринимательство и право. Том, 12 номер 10 октябрь 2022 г. С. 2623-2639.
12. Atkinson, A. B. (1970), "On the Measurement of Inequality," Journal of Economic Theory, Vol. 2, No. 3, September, pp. 244-263.
13. I. Ali and H. Hwa Son (2007), "Measuring inclusive growth", Asian Development Review, Vol. 24, No. 1, pp. 11- 31.
14. Elena Ianchovichina and Susanna Lundstrom, 2009. "Inclusive growth analytics: Framework and application", Policy Research Working Paper Series 4851, The World Bank.
15. Ranieri, Rafael; Ramos, Raquel Almeida (March 2013). "Inclusive Growth: Building up a Concept". Working Paper. Brazil: International Policy Centre for Inclusive Growth. ISSN 1812-108X. Retrieved 13 January 2015.
16. Anand, Rahul; et al. (17 August 2013). "Inclusive growth revisited: Measurement and evolution". Centre for Economic Policy Research. Retrieved 13 January 2015.
17. Valerie Cerra, An Inclusive Growth Framework In: How to Achieve Inclusive Growth. Edited by: Valerie Cerra, Barry Eichengreen, Asmaa El-Ganainy, and Martin Schindler, Oxford University Press. Valerie Cerra 2022. DOI: 10.1093/oso/9780192846938.003.0001
18. Waite, David; Roy, Graeme (2 November 2022). "The promises and pitfalls of operationalizing inclusive growth". Regional Studies. 56 (11): 1989–2000.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.